

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **1. L. W.**

skazanego z art. 296a § 1 k.k.,

2. A. R.

skazanego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296a § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 26 marca 2025 r.,

wniosku obrońcy o wyłączenie **SSN Stanisława Stankiewicza** od rozpoznania kasacji

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 5 grudnia 2023 r., II AKa 285/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu

z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt II K 3/19,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił

wyłączyć sędziego SN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania sprawy o sygn. akt V KK 485/24.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa z powodu kasacji obrońców skazanych L. W. i A. R. oraz Prokuratora Regionalnego w Gdańsku na niekorzyść L. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 grudnia 2023 r., II AKa

285/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt II K 3/19.

Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą V KK 485/24 i zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 16 października 2024 r. przydzielono do referatu SSN Ryszarda Witkowskiego.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu wniosków obrońców skazanych, postanowieniem z dnia 5 grudnia 2024 r. wyłączył SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie.

Następnie, Prezes Izby Karnej przydzielił sprawę do referatu SSN Igora Zgolińskiego.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu wniosków obrońców skazanych, postanowieniem z dnia 14 lutego 2025 r. wyłączył SSN Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie.

W dalszej kolejności sprawa ta została przydzielona zarządzeniem Prezesa Izby Karnej do referatu SSN Stanisława Staniewicza.

Obrońca skazanego A. R. złożyła wniosek o wyłączenie tego sędziego od rozpoznania sprawy z uwagi na fakt jego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego w dotkniętej wadą procedurze i wynikające z tego zagrożenie, biorąc pod uwagę treść podniesionych w kasacji zarzutów, naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua* podczas rozpoznawania przedmiotowej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Obrońca skazanego A. R. powołała we wniosku o wyłączenie sędziego SN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania niniejszej sprawy okoliczności wiążące wątpliwości co do bezstronności tego sędziego z powołaniem go na urząd sędziego Sądu Najwyższego w procedurze z udziałem wadliwie ukształtowanej KRS oraz obiekcjami co do jego bezstronności przy rozpoznawaniu kasacji opartej o zarzut nienależytej obsady sądu odwoławczego, również wynikającej z wadliwej nominacji. Obydwa argumenty przemawiają za uwzględnieniem wniosku.

Stanisław Stankiewicz został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego postanowieniem Prezydenta RP z dnia 14 czerwca 2024 r. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., zawarty w uchwale z dnia 10 maja 2024 r., nr 313/2024. Wadliwość

procedury powołania sędziów z udziałem tzw. neo-KRS, wynikająca z niezgodności z Konstytucją składu tego organu po 2017 r., stanowi również podstawę podniesionego w kasacjach obrońców zarzutu nienależytej obsady sądu w postępowaniu odwoławczym, w związku z udziałem w wydaniu zaskarżonego wyroku sędziów X.Y. i X.Y.1, powołanych na urząd sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z udziałem nieprawidłowo ukonstytuowanej KRS. W tych okolicznościach, rozpoznanie przez SSN Stanisława Stankiewicza kasacji opartej o zarzut, który w równym stopniu odnosi się do niego samego, prowadziłoby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*. Mogłoby to wywołać zarówno u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności i rzetelności sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22), czemu należy zapobiec.

Niezależnie od powyższego zachodzi potrzeba wyłączenia SSN Stanisława Stankiewicza od orzekania w niniejszej sprawie w związku z wystąpieniem ryzyka nieprawidłowej obsady sądu w postępowaniu kasacyjnym. Jak już wyżej wspomniano, Stanisław Stankiewicz został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w dotkniętej wadą prawną procedurze z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., czyli w sposób niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. W odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego tego rodzaju wada nominacyjna skutkuje każdorazowo uznaniem sądu z ich udziałem za nienależycie obsadzony (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Jak trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych po zapadnięciu tej uchwały, zachowała ona moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), a poglądu tego nie może zmienić fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021, V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I

KZP 2/22, czy orzecznictwo w tzw. sprawach testowych - art. 29 § 5 u. SN: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23). Podobnie, a więc co do braku skutku prawnego wskazanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ocenić należy te - zapadłe po podjęciu uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. - orzeczenia Sądu Najwyższego, w którego składach zasiadali sędziowie powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych. Przeprowadzoną przez Sąd Najwyższy, w powołanych wyżej orzeczeniach, wykładnię przepisów ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, w powiązaniu z wykładnią przepisów konwencyjnych dokonaną przez wskazane wyżej Trybunały, Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela i uznaje za własną.

Ponieważ wada wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego Krajowej Rady Sądownictwa po zmianach dokonanych ustawą z 8 grudnia 2017 r., odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego, skutkując wystąpieniem nienależytej obsady sądu w postępowaniu kasacyjnym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ilekroć w składzie Sądu Najwyższego zasiada osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek neo-KRS, koniecznym stało się uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w niniejszej sprawie.

Z analogicznych przyczyn już wcześniej wielokrotnie Sąd Najwyższy wskazywał na potrzebę wyłączenia sędziego SN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania innych spraw, między innymi w postanowieniach z: 27 sierpnia 2024 r., IV KK 333/22; 21 listopada 2024 r., IV KK 339/24; 10 września 2024 r., I KK 240/22; 18 listopada 2024 r., I KK 301/22; 6 listopada 2024 r., I KK 147/24. Sąd Najwyższy w obecnym składzie przedstawione w tych orzeczeniach stanowisko w pełni podziela.

Aprobując utrwalony już w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22), należało uwzględnić wniosek obrońcy skazanego A. R. o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w niniejszej sprawie.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]